

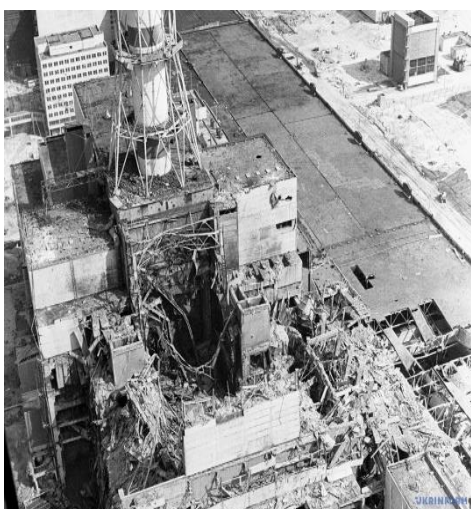
Чорнобиль – біль України

(до 36-х роковин Чорнобильської катастрофи)

26 квітня 1986 року. Чорною та гіркою увійшла ця дата в історію людства. На благодатній землі українського Полісся, майже в центрі Європи, за 110 км. від столиці України Києва, сталася аварія, яку обґрунтовано вважають найбільшою в світі техногенною і екологічною катастрофою. Вночі о 1:23 на четвертому енергоблоці ЧАЕС в результаті серії теплових вибухів був повністю зруйнований реактор. Значна кількість радіоактивних речовин потрапила в навколишнє середовище. Аварія розцінюється як найбільша у своєму роді за всю історію ядерної енергетики, як за кількістю загиблих та постраждалих від її наслідків людей, так і за економічними збитками.

Історична довідка

25 квітня 1986 року на Чорнобильській АЕС мали експериментально зупинити четвертий енергоблок, щоб вивчити можливості використання інерції турбогенератора в разі втрати електроживлення. Попри те, що технічні обставини не відповідали плану випробування, його не скасували.

Експеримент почався 26 квітня о 01:23. Ситуація вийшла з-під контролю. О 01:25 з інтервалом у кілька секунд прогрімилі два вибухи. Реактор повністю зруйнувався. Спалахнуло понад 30 вогнищ пожежі. Основні погасили через годину, а повністю ліквідували загоряння до 5-ї ранку 26 квітня. Проте пізніше виникла інтенсивна пожежа у центральному залі 4-го блоку, з якою боролися з використанням вертолітної техніки аж до 10 травня.

На момент аварії в приміщенні 4-го енергоблоку перебували 17 працівників. Під завалами загинув старший оператор реакторного цеху Валерій Ходемчук. Удень 26 квітня від опромінення помер наладчик Володимир Шашенок. 11 працівників одержали дози опромінення. Від променевої хвороби всі вони померли до 20 травня 1986-го в московській лікарні № 6. Ще 14 осіб із персоналу станції одержали дози, що спричинили променеви хворобу 3-го та 4-го ступенів.

Наступного дня після аварії урядова комісія ухвалила рішення про негайну зупинку 1-го і 2-го енергоблоків та евакуацію населення Прип'яті (так званої 10-кілометрової зони).

У повідомленні КГБ вказується, що станом на 8:00 годину 28 квітня рівень радіації на 3-му і 4-му енергоблоках становив 1000–2600 мікро Рентген на секунду.

На ліквідаційні роботи відразу кинули військовослужбовців. Першими на місце катастрофи прибули кілька десятків солдат і офіцерів полку Цивільної оборони Київського військового округу із приладами радіаційної розвідки й армійським комплектом дезактивації техніки, мобільний загін хімічних військ та окрема рота радіаційної та хімічної розвідки. Загалом у ліквідаційних роботах брали участь військові хімічних, авіаційних, інженерних, прикордонних родів, медичні частини Міністерства оборони СРСР, Цивільної оборони (ЦО) та МВС СРСР. Влітку залучили військових запасу та вільнонайманих. За неповними даними, участь у ліквідації наслідків брали 600 тисяч осіб. Через опромінення багато з них захворіли.

Пожежні прибували «з голими руками», без жодних засобів захисту, приміром спеціальних ізолюючих протигазів, через що радіоактивні речовини потрапили в дихальні шляхи. Саме вони зупинили ще одну потенційну катастрофу – водневий вибух. Сумарна активність радіоізотопів, викинутих у повітря після аварії в Чорнобилі, була в 30–40 разів більшою, ніж у Хіросімі. Опромінилися майже 8,5 мільйони людей.

Перше офіційне місцеве повідомлення про аварію на Чорнобильській АЕС з'явилося лише через 36 годин – опівдні 27 квітня на прип'ятському радіо оголосили про «тимчасову евакуацію» мешканців Прип'яті – найближчого до ЧАЕС міста з населенням близько 50 тисяч.

Місто розділили на 5 секторів. У кожному призначили відповідальних. Працівники штабу обійшли квартири. Рекомендували зачиняти вікна, балкони, вимкнути електроприлади, перекрити воду та газ і взяти з собою особисті речі, цінності, документи та продукти харчування на перший час. Інші речі, наприклад, посуд і дитячі іграшки, а також свійських тварин вивозити не дозволили. Зі спогадів Людмили Харитонові: «Трагічним було прощання з домашніми тваринами: котами, собаками. Кицьки, витягнувши хвости, заглядали в очі людям, нявчали, собаки вили, прориваючись до автобусів. Але брати тварин категорично заборонялося. В них була дуже радіоактивна шерсть».

Аби зменшити кількість багажу та не викликати ажіотаж, людям сказали, що за три дні вони зможуть повернутися додому. О 13:50 жителі зібралися біля під'їздів будинків, а від 14-ї почали прибувати автобуси. О 16:30 евакуацію населення з міста закінчили. Вивезли 44,5 тис осіб. У Прип'яті залишилося 5 тис, які були залучені до невідкладних робіт.

Увечері 1 травня вітер з Чорнобиля повернув на Київ. У місті почав стрімко підвищуватися радіаційний фон. Тим не менше, парад відбувся. 2 травня радянське керівництво ухвалило рішення про евакуацію населення з 30-кілометрової зони навколо Чорнобильської атомної станції – на 6-й день після аварії.

До 6 травня евакуювали понад 115 тисяч людей із 30-кілометрової зони навколо ЧАЕС. Від радіації ця територія постраждала найбільше. Пізніше її назвали Чорнобильською зоною відчуження, до якої увійшли північ Поліського та Іванківського району Київської області (там розташована електростанція, міста Чорнобиль і Прип'ять), а також частина Житомирської області аж до кордону з Білоруссю. Сотні невеликих селищ, що опинилися в епіцентрі забруднення, зрівняли з землею бульдозерами.

Більшість людей виселяли до сусідніх районів Київської області. Для працівників ЧАЕС та їхніх сімей наприкінці 1986 року почали будувати наймолодше місто України – Славутич. Спорудження завершили в рекордно короткі терміни – перші мешканці оселилися в 1987–1988 роках.

і захистили людство від згубного впливу й подальшого розповсюдження радіації.

Чорнобильський смерч забрав життя багатьох людей, завдає шкоди здоров'ю мільйонів українців. Наслідки чорнобильської трагедії ще сотні літ відчуватимуть на собі майбутні покоління.

Але через 36 років трагічна історія Чорнобильської АЕС отримала своє новітнє жакливе продовження.

У перший день широкомасштабної війни (24 лютого 2022 року), яку розпочав Путін проти України, війська окупантів взяли під контроль Чорнобильську АЕС, яка включає три неробочі блоки, саркофаг над зруйнованим блоком та сховище відпрацьованого ядерного палива, а також утримували персонал станції в заручниках. 9 березня МАГАТЕ (міжнародний центр співпраці в ядерній галузі) оголосив, що не має зв'язку зі своїм моніторинговим обладнанням, яке гарантує, що всі ядерні матеріали ЧАЕС перебувають на своєму місці.

9 березня (і 14-го – вдруге) внаслідок дій окупантів було повністю знеструмлено ЧАЕС, при цьому ворог спершу не допускав працівників «Укренерго» до ремонту високовольтних ліній. За даними «Енергоатому», наслідки могли бути катастрофічними, адже без електрики не працюють системи охолодження. Відповідно, відпрацьоване ядерне паливо могло почати нагріватись та виділяти радіоактивні речовини, хмара з якими може потрапити на території сусідніх країн. Якщо ж через бойові дії станеться пожежа на об'єкті, у випадку знеструмлення система пожежогасіння не спрацює, що також буде катастрофою. 13 і 15 березня завдяки зусиллям українських ремонтників енергопостачання на ЧАЕС було відновлене.

Увечері 31 березня російсько-окупаційні війська покинули електростанцію, забравши з собою українських нацгвардійців, які охороняли її, та некритичне для роботи станції обладнання. При цьому частина військ РФ за час перебування в Чорнобильській зоні відчуження постраждала від опромінення.

Електроживлення сховища відпрацьованого ядерного палива станції відновили 16 квітня.

Такі події демонструють, що РФ не цурається жодних засобів досягнення цілі. Росія буквально використовує атомні станції як зброю, створюючи загрозу ядерної катастрофи для шантажування всього світу.

4 березня 2022 року найбільшу атомну електростанцію Європи після важких боїв на вулицях міста Енергодара захопили військові РФ.

Під час обстрілів Запорізької АЕС рашистські окупанти пошкодили низку об'єктів на її території: за попередніми оцінками, нанесена шкода склала 18,3 млрд гривень

На території ЗАЕС перебуває близько 50 одиниць важкої техніки і до 500 російських солдатів. Ще близько 1000 окупантів та 400 одиниць техніки знаходиться поблизу міста Енергодар в профілакторії, який належить до ТЕС. Фактично загарбники нині використовують територію станції як свою військову базу. Російські окупанти підірвали частину боєприпасів на майданчику Запорізької АЕС біля руїн навчально-тренувального центру та енергоблоку № 1.

Окупанти перетворюють атомні станції на військові об'єкти, обстрілюючи їх та розміщуючи важке озброєння на їхній території. За державною термінологією, розробленою за підтримки ОБСЄ, такі дії можна кваліфікувати як **акти ядерного тероризму**.

